

**การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ***
**Environmental Management Based on Four Principles of Kindly
Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration
Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province**

บุญทัน ขานทะราชา¹, พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์² และสุเทพ เมยไธสง³
Bunthan Khantharacha¹, Prakruvijitpanyaporn² and Suthup Maythaisong³
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3}
Email : bunn.0308@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent samples) และ F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศและอาชีพพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีอายุ

* Received August 31, 2020; Revised April 23, 2021; Accepted April 25, 2021

ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนอยากรู้ และเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพควรจัดภายในห้องเรียนให้มีมุมของเล่นที่หลากหลายเป็นการเสริมประสบการณ์ให้เด็กเล่น จัดมุมหนังสือนิทานภาพสวยงามให้เด็กได้ฝึกเปิดดูเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไปโดยไม่รู้ตัว

คำสำคัญ : การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม; หลักสังคหวัตถุ 4; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study on Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province 2) to compare Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province, classified by the difference of gender, age and occupation 3) to study on recommendations for Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province. The samples were 230 of Child care teachers and the committee of child development center. The instruments used for collecting data were rating scale questionnaire with 5 levels, The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Statistics to test hypothesis using t-test (Independent samples) and F-test (One way ANOVA).

The research results showed that: 1. Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province overall was at a high level. 2. Compare Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province, classified by gender and occupation, statistical significance at the .05 level, nevertheless personnel of different ages, there were no

differences in opinions. 3. Recommendations for Environmental Management Based on Four Principles of Kindly Treatment at Child Healthcare Center under Sub district Administration Organizations in Kaset Wisai District, Roi Et Province : Educational institutions should provide an atmosphere in the classroom to motivate students to study effectively , be organized in the classroom with a variety of toys corner to enhance the experience of children to play, a beautiful story book corner for children to practice reading habits unconsciously.

Keywords : Environmental Management; Based on Four Principles; Child Development Center

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมความเป็นอิสระ การตัดสินใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักควบคุมตัวเอง รวมถึงการค้นพบโดยการเล่น นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความสนุกสนานและปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีพื้นที่สำหรับศูนย์การเรียนรู้หรือมุมต่างๆ ทั้งนี้เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ศูนย์การเรียนรู้หรือมุมต่างๆ จึงควรเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ตรง และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย มีความสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้เด็กทำงานเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม อย่างไรก็ตามจากการสังเกตชั้นเรียน พบว่ามีปัญหาบางประการที่ทำให้การจัดสภาพแวดล้อมไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่พอสรุปได้ดังนี้ 1)ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารเรียนมีขนาดเล็กไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สถานที่คับแคบไม่สามารถจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนได้ พื้นที่ใช้สอยในห้องเรียนมีน้อย วัสดุอุปกรณ์ เช่น ชั้นวางของเครื่องเล่นตามมุมต่าง ๆ 2) ด้านนักเรียนมีวุฒิภาวะต่างกันมีความพร้อมแต่ละด้าน ช้า-เร็วต่างกัน การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องจัดให้เหมาะกับเด็กแต่ละคน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ครูบางท่านไม่ได้จบสาขาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง (วิณา นนทพันธ์, 2550)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดมีจำนวนทั้งสิ้น 37 ศูนย์ มีจำนวนบุคลากรแบ่งเป็น ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 62 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 333 คน(สำนักงานเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย, 2562) และปัญหาการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกจากการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาการตามวัยแล้ว ส่วนหนึ่งที่ถูกมองให้ความหวังมาก คือ สวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย งานความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถที่จะละเลยไปได้ เนื่องจากในปัจจุบันระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการป้องกันมิให้เด็กมีอันตรายจากสิ่งต่างๆ ในขณะที่เด็กอยู่ใน

ความรับผิดชอบของสถานศึกษา ระบบครอบครัวเป็นระบบทางสังคมระบบหนึ่งซึ่งผู้ปกครองมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูโดยตรง ถึงแม้ว่าเด็กจะมาอยู่โรงเรียนแล้วก็ตาม ความต้องการของผู้ปกครองจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ซึ่งทางหน่วยงานซึ่งจัดบริการสำหรับเด็กวัยระดับปฐมวัยจะต้องให้ความสนใจ สถานเลี้ยงเด็กกลางวันที่ดี ต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอกให้สะอาดและปลอดภัย บุคลากรที่อบรมและดูแลเด็กต้องมีความเข้าใจพัฒนาการเด็กและมีน้ำใจ มีเมตตา และสถานรับเลี้ยงเด็กต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง

จากที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาซึ่งจะทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดว่ามีสภาพและปัญหาอะไรบ้าง เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณาและเป็นแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการขอความช่วยเหลือและขอการสนับสนุนในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ทำให้ทราบผลการความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน

3.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณาและเป็นแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการขอความช่วยเหลือและขอการสนับสนุนในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 52 คน และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 179 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 230 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43-46) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อสำรวจการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามมีลักษณะเป็นตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้ดูแลเด็ก และ

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบที่ t-test แบบ Independent Samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้สถิติ F-test

5. ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยมีดังนี้

5.1 สภาพการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา รายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านการจัดแสดงผลงานและการเก็บของตามหลักสังคหวัตถุ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

5.1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย (อรรถจริยา) มีแสงสว่างเพียงพอมีการถ่านเทอากาศ (อรรถจริยา) มีเนื้อที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม กับกิจกรรม (อรรถจริยา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มุมเสริมสร้างความรู้ตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ และมุมหนังสือให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างหลากหลาย (อรรถจริยา)

5.1.2 ด้านการจัดแสดงผลงานและการเก็บของตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ สร้างนิสัยในการเก็บของให้เป็นที่เป็นทาง (สมานัตตา) จัดที่สำหรับแสดงผลงานให้น่าสนใจและสดชื่น (อรรถจริยา) กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น (ทาน) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สอนให้รู้จักจัดของเป็นกลุ่ม และเลือกของออกมาใช้ตามความต้องการ (สมานัตตา)

5.1.3 ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ มีการจัดกระบะทราย ไว้เพื่อให้เด็กมีโอกาสตกแต่งกระบะทรายเกี่ยวกับเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก เช่น เรื่องบ้านจัดแบ่งเป็นส่วนส่วนที่เป็นบ้าน ต้นไม้ รั้ว คน สัตว์เลี้ยง (อรรถจริยา) มีการจัดมุมเกมการศึกษา เช่น เกมการศึกษา พลาสติกสร้างสรรค์ กล่องหยอดบล็อก ลูกปัด (ทาน) มีการจัดมุมเครื่องเล่นสัมผัส เครื่องเล่นต่างๆ เช่น

พลาสติกสร้างสรรค์ ก่อหอยอดบล็อก ลูกปัดสำหรับร้อย (อรรถจริยา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีมุมบ้าน มุมร้านค้า มุมวัด มุมหมอ มุมเกษตรกรเพื่อให้เด็กได้เล่นในสิ่งที่ตนชอบ (ทาน)

5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อของบุคลากรบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน และบุคลากรที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและด้านการจัดแสดงผลงาน และการเก็บของตามหลักสังคหวัตถุ 4, ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ, การพัฒนาเด็ก(มุมประสบการณ์)ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนอยากรู้และเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดให้มีเทคโนโลยีด้านเครื่องมือ อิเลคทรอนิกส์คอมพิวเตอร์และการสื่อสารเพื่อความคล่องตัวสะดวกรวดเร็วถูกต้องแม่นยำด้านการจัดแสดงผลงานและการเก็บของตามหลักสังคหวัตถุ 4 ควรสอนให้เด็กรู้จักจัดของเป็นกลุ่ม และเลือกของออกมาใช้ตามความต้องการ สร้างนิสัยในการเก็บของให้เป็นที่เป็นทางและด้านการจัดมุมเสริมทักษะและการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์)ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ควรจัดภายในห้องเรียนให้มีมุมของเล่นที่หลากหลายเป็นการเสริมประสบการณ์ให้เด็กเล่น จัดมุมหนังสือนิทานภาพสวยงามให้เด็กได้ฝึกเปิดดูเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไปโดยไม่รู้ตัว

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดมีผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

6.1 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความตระหนักเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4

มี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านการจัดแสดงผลงานและการเก็บของ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตาม ความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้ จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ ของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุ จุดหมายในการพัฒนาเด็ก กล่าวโดยสรุปความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งเร้า หรือสภาพการณ์ ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยได้แสดงออกโต้ตอบในลักษณะต่างๆ กัน ได้แก่ ธรรมชาติ ดิน ฟ้า อากาศ พลังงาน คน สังคม วัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง การอบรมเลี้ยงดู ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรมดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการ จึงจำเป็นต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันโดยการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ ใช้เพื่อความสำเร็จสูงสุดของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การ บริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรัญญา บุตรโคตร (2561) ได้ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัด ร้อยเอ็ดผลการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอ จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และด้านการจัดแสดงผลงานและการเก็บของ

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัด ร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีอายุต่างก็มี ความคิดเห็นต่อของบุคลากรบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน และบุคลากรที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและด้านการจัดแสดงผลงาน และการเก็บของตามหลักสังคหวัตถุ 4, ด้านการจัดมุมเสริมทักษะ, การพัฒนาเด็ก(มุมประสบการณ์) ตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายใน

ห้องเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างก็ให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดสิ่งแวดล้อมและถือเป็นเรื่องสำคัญที่บุคลากรทุกคนร่วมคิดร่วมทำถือว่าเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าทั้งผู้บริหารและครูและมีความรู้สึกเสมอว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อสถานศึกษาดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจวางแผนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาภายใต้การนิเทศแนะนำของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สอดคล้องกับงานวิจัย นุชตรี พูลเพิ่ม (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของควรมีนโยบายส่งเสริมและสำคัญกับการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) โดยมุมบ้าน มุมร้านค้า มุมวัด มุมหมอ มุมเกษตรกรรมเพื่อให้เด็กได้เล่นในสิ่งที่ตนชอบ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความสำคัญกับการจัดมุมเสริมทักษะ และการพัฒนาเด็ก (มุมประสบการณ์) โดยมุมบ้าน มุมร้านค้า มุมวัด มุมหมอ มุมเกษตรกรรมเพื่อให้เด็กได้เล่นในสิ่งที่ตนชอบ

7.2.2 ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความสำคัญกับการปลูกจิตสำนึกให้เด็กรู้จักจัดของเป็นกลุ่ม และเลือกของออกมาใช้ตามความต้องการเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

7.2.3 ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดหามุมเสริมสร้างความรู้ตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ และมุมหนังสือให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างหลากหลาย

7.2.4 ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดกิจกรรมให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและฝึกปฏิบัติอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมวาดภาพระบายสีเล่นกับสีน้ำ และการปั้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

7.2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ
ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด

8. บรรณานุกรม

- ชรัญญา บุตรโคตร. (2561). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอจตุร
พักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- นุชตรี พูลเพิ่ม. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย
: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วีณา นนทพันธาวาทย. (2550). การบริหารงานวิจัยในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพลน พรินท์ตั้ง.
- สำนักงานเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย. (2562). รายงานการปฏิบัติงานประจำปี 2562. ร้อยเอ็ด : ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.